

SŁOWO WSTĘPNE

Jedzenie jest integralną częścią każdej podróży. Tym samym problematyka związana z gastronomią od zawsze była wpisana w zainteresowania geografów turystyki. Jednak przez długi czas, zarówno w polskiej jak i w zagranicznej literaturze przedmiotu, była ona traktowana drugorzędnie. Dopiero ostatnie lata przyniosły większe zainteresowanie naukowców tym zjawiskiem. Celem przyświecającym autorom artykułów zamieszczonych w niniejszym tomie jest wykazanie, że rozwój turystyki kulinarnej, rozumianej jako segment turystyki kulturowej, jest jednym z ważniejszych trendów rozwoju turystyki na świecie w ostatnich latach. Zaprezentowane teksty zwracają uwagę na różne aspekty tego zjawiska, wskazują też konsekwencje jego popularności dla zmian w przestrzeni geograficznej.

O tym, iż poruszana problematyka jest stosunkowo nowa w geografii turystyki, świadczyć może fakt, iż samo pojęcie turystyki kulinarnej pojawiło się w literaturze przedmiotu stosunkowo niedawno. Wprowadziła je Lucy M. Long w 1998 roku (Kowalczyk 2008). W anglojęzycznej literaturze pojęcie *culinary tourism* zaczęło być jednak z czasem zastępowane przez *food tourism*¹, które przez niektórych autorów rozumiane jest jako szersze i nadrzędne (Hall, Sharples 2003). W polskiej literaturze omawiane zagadnienie nazywano turystyką żywieniową, gastronomiczną lub kulinarną. Wydaje się, że to ostatnie przyjęło się w największym stopniu. Może ono być rozumiane wąsko, jako turystyka, w której „przeżycie kulinarne” jest najważniejszą motywacją do podróży (Kowalczyk 2005), bądź szeroko, kiedy doświadczenia gastronomiczne są „tylko” jednym z jej elementów. Temu drugiemu ujęciu bliska jest definicja zaproponowana przez World Food Travel Association, zgodnie z którą turystyka kulinarna to „poszukiwanie i cieszenie się z unikalnych i wartych zapamiętania doświadczeń wynikających z jedzenia i picia, zarówno blisko, jak i daleko” (World

¹ Stowarzyszenie World Food Travel Association zwraca uwagę, że od 2012 roku świadomie zrezygnowało z używania sformułowania *culinary tourism* na rzecz *food tourism*, gdyż (wbrew zamiarom) sformułowanie to kojarzyło się większości anglojęzycznym odbiorcom z czymś elitarnym (nawet jeśli, jak zaznaczają cytowani autorzy, nie było to słuszne rozumienie tego słowa) (World Food Travel Association, strona internetowa).

Food Travel Association, strona internetowa). Zgodnie z tą definicją, kulinarnymi podróżnikami możemy być także we własnym regionie, mieście czy wręcz w swojej okolicy.

Prace zawarte w niniejszym tomie prezentują takie właśnie, szerokie ujęcie problemu. Ich autorami są pracownicy i doktoranci Zakładu Geografii Turyzmu i Rekreacji z Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. W gronie tym brakuje Profesora Andrzeja Kowalczyka – Kierownika Zakładu, a zarazem autora, który w swoich pracach poświęcił turystyce kulinarnej stosunkowo dużo uwagi. Przyczyna jest wyjątkowa – tom ten został pomyślany jako prezent urodzinowy i, mamy nadzieję, niespodzianka dla Pana Profesora. Swój ostateczny kształt opracowanie zawdzięcza nieocenionej pomocy recenzentów, za których wyjątkowe zaangażowanie serdecznie w tym miejscu dziękujemy.

Marta Derek

Literatura

- Hall C. M., Sharples L., 2003, The consumption of experiences or the experience of consumption? An introduction to the tourism of taste, [w:] C. M. Hall, L. Sharples, R. Mitchell, N. Macionis, B. Cambourne (red.), *Food tourism around the world. Development, management and markets*, Butterworth-Heinemann, Oxford-Burlington, 1-24.
- Kowalczyk A., 2005, Turystyka kulinarna – ujęcie geograficzne, *Turyzm*, 15, 1-2, 163-186.
- Kowalczyk A., 2008, Współczesna turystyka kulturowa – między tradycją, a nowoczesnością [w:] A. Kowalczyk (red.), *Turystyka Kulturowa (spojrzenie geograficzne)*, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Uniwersytet Warszawski, Warszawa, 9-57.
- World Food Travel Association <http://www.worldfoodtravel.org/what-is-food-tourism/> (20.12.2013).